

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації,
Протокол № 11 від 09 травня 2023 р.
В.о. завідувача кафедри
Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Журналістика»
Марина НАВАЛЬНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна етика та доброчесність»

Спеціальність 061 – Журналістика
Освітня програма – Журналістика
Гуманітарно-педагогічний факультет
Розробник – д-р філ. наук, проф. Семашко Т.Ф.

Київ – 2023

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 – Журналістика	
Освітня програма	<i>Журналістика</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	-

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичні знання та практичні навички у сфері професійної етики та доброчесності, необхідні для журналістської та дослідницької діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити зі змістом та принципами професійної етики та доброчесності;
- визначити норми правового регулювання професійної етики медіа в Україні та за кордоном;
- розвивати навички засвоєння основних принципів професійної етики та доброчесності;
- формувати власної етичної позиції; вміння робити власний моральний вибір;
- розвивати критичний стиль мислення;
- застосовувати набуті знання у сфері професійної діяльності і особистого самовдосконалення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність основних понять та термінів професійної етики та доброчесності;
- норми правового та етичного регулювання журналістської діяльності у вітчизняному та міжнародному контексті;
- основні етико-професійні принципи і правила, що забезпечують ефективну журналістську діяльність;
- нормативно-правові документи в галузі ЗМІ, що закріплюють основні норми етичних кодексів.

вміти:

- розмежовувати особисту, теоретичну та професійну етику.
- оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства;
- виявляти етичні аспекти проблемних ситуацій у галузі журналістики;
- мислити критично щодо етичних проблем та прийняття моральних рішень у журналістській діяльності;
- аналізувати типові помилки й порушення журналістської етики та доброчесності;
- усвідомлювати виклики, що виникають унаслідок потенційних конфліктів між рольовою мораллю й особистою мораллю та обмірковувати шляхи їх вирішення;
- застосовувати основні етико-професійні норми, принципи і правила журналістській діяльності.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК09. Здатність створювати контент для інформаційного супроводу агросектору та ефективно просувати медійний продукт.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних та суперечливих інформації та вимог.

ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень.

ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН12. Розробляти та реалізовувати інноваційні та дослідницькі проекти у сфері журналістики з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів

ПРН13. Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

ПРН14. Розуміти наукові, правові та етичні аспекти екологічних проблем і закономірностей, висвітлювати питання взаємодії сучасного суспільства з навколишнім середовищем.

Форма підсумкового контролю – **екзамен.**

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ: повного терміну денної форми навчання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ЕТИЧНІ АСПЕКТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Професійна етики та її значення у формуванні сучасного фахівця

Вступ. Предмет, мета та завдання професійної етики. Принципи та категорії професійної етики. Види професійної етики. Журналістська етика. Права і обов'язки журналіста в контексті норм етики.

Тема 2. Мораль та моральна свідомість

Мораль як об'єкт етики. Природа, походження, сутність моралі. Нормативний, ціннісний та імперативний характер моралі. Моральна свідомість, її норми і принципи, місце у

системі моралі. Сутність та принципи моральної свідомості. Основні категорії та норми моральної свідомості. Структура моральної свідомості. Професійна мораль і свідомість журналіста.

Тема 3. Моральні принципи та їх реалізація у професійній діяльності

Поняття про моральні принципи. Справедливість як категорія моральної, правової та політичної свідомості. Реалізація в категоріях «добро» і «зло» морального аспекту діяльності фахівця, його поведінки і взаємин з людьми. Форми вираження добра і зла в людині: чесноти і вади. Гуманізм. Колективізм. Добросовісне ставлення до праці.

Тема 4. Соціальні ідеали та моральні цінності

Моральні цінності в сучасному світі. Види цінностей. Основні цінності сучасної демократії. Система особистих цінностей журналіста. Поняття моральної культури журналіста. Громадянство і громадянськість. Компетентність і відповідальність. Конституція і конституціоналізм. Людська гідність. Моральна автономія. Приватність, невтручання в особисте життя. Соціальний порядок.

Тема 5. Совість як почуття моральної відповідальності за свої дії і вчинки

Визначення понять «совість», «вчинок». Форми прояви совісті. Совість як категорія етики. Мотив і результат дії. Совість і сором як контрольно-імперативні механізми моральної свідомості особистості. Теорії в дослідженні категорії «совість». Вчинок як одиниця моральної поведінки.

Тема 6. Прояв категорій честі і гідності

Категорії «честь» і «гідність» - їх взаємозв'язок і відмінності. Категорії «професійна честь» і «професійна гідність» особистості - їх взаємозв'язок і відмінності. Поняття «честь колективу», «людина честі», «честь мундира». Морально-психологічний аспект честі (адекватність самооцінки).

Тема 7. Свобода слова, совісті і творчості у журналістській діяльності

Свобода. Основні чинники реалізації свободи в сучасному світі. Економічна і політична свобода людини. Свобода слова, свободи совісті і свобода творчості у контексті стандартів журналістської діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНИХ НОРМ У ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 8. Професійна етика

Сутність поняття «професійна етика». Особиста, теоретична й професійна етика. Значення професійної етики у суспільстві, соціальних комунікаціях та в інших галузях діяльності. Моделі прийняття етичних рішень і їх відповідні ролі в особистій та професійній етиці. Рольова мораль. Концепція рольової моралі та потенційні етичні дилеми, що виникають

унаслідок конфліктів між професійною та особистою етикою. Професійні кодекси як запорука розв'язанні етичних питань.

Тема 9. Вибір професії – моральна проблема

Визначення понять «професія», «спеціальність», «фах», «праця». Професійна адаптація. Трудовий колектив. Правила поведінки при прийомі на роботу. Професійний конфлікт. Трудова мотивація. Робота як джерело стресу. Поняття безробіття.

Тема 10. Професійні принципи та норми журналістської діяльності

Сутність понять «професійний принцип» та «професійна норма». Загальні професійноетичні принципи. Професійні принципи та норми у сфері журналістики. Конфлікт інтересів. Етична проблема компліативності, заангажованості, плагіату в медіадіяльності. Механізми впливу пропаганди на масову та індивідуальну свідомість та психіку людини.

Тема 11. Журналістська діяльність та інформаційна безпека суспільства

Корупційні медіа практики. Загальні етичні вимоги до журналістської праці у процесі роботи з інформацією. Етика творчої обробки й викладу матеріалу. Основні професійно-моральні принципи роботи з джерелами інформації. Фальсифікація.

Тема 12. Мережева етика: нові вимоги до професійно-етичних стандартів

Мережева журналістика: становлення та розвиток в умовах постмодерної культури. Поняття комп'ютерної етики та мережевої етики у журналістській діяльності. Поняття нетикету.

Тема 13. Доброчесність та етика засобів масової інформації

Кодекси етики та приклади з етичних питань. Кодекс професійної етики журналістів. Кодекс етики українського журналіста. Об'єднаний Кодекс етики українського журналіста. Етика ЗМІ: приклади морального мислення. Метод «Potter Vox» як інструменту етичного розгляду.

Роль журналістики в суспільстві. «Нова журналістика»: громадянська, споживча, колективна та її роль. Журналістські історії, що стосуються культури регіону та загальноновизнаних журналістських подій. Відкриті дискусії у групі, дебати про журналістику й державу, що таке журналістика сьогодні; приватні, державні, розважальні, соціальні/громадські/контрольовані громадянами ЗМІ (Facebook, Twitter, YouTube, Google+ тощо).

Тема 14. Доброчесність та етика в бізнесі

Пам'ятка щодо визначення доброчесності та етики. Огляд основних принципів. Доброчесність та етика у бізнесі. Програми доброчесності та етики. Шляхи забезпечення доброчесності як ключового компонента у світі бізнесу. Просування доброчесності у бізнесі як здатність етично мислити та уникати раціоналізації. Етичні підходи до управління. Етична відповідальність – основа забезпечення доброчесності. Інтерактивне обговорення: механізми дотримання норм (зразки кодексів як практичні приклади).

Тема 15. Добросесність та етика в публічній сфері

Особисті цінності та етичні дилеми. Етичні рішення – результат раціональних когнітивних та емоційних процесів. Сила контексту. Етичний клімат. Демократична система та її цінності. Роль публічного управління в демократичній системі. Демократичні цінності. Кодекси публічної етики. Управління добросесністю в публічній сфері. Типові зіткнення цінностей у публічній сфері та стандартний механізм їх вирішення. Розрізнення процесів та інструментів, заснованих на правилах і цінностях. Система управління добросесністю та етикою, зокрема, у студентській організації. Робота з громадянським суспільством для зміцнення добросесності в наданні публічних послуг. Зміцнення добросесності та етики власного оточення.

**4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль I. Етичні аспекти у професійній діяльності												
Тема 1. Професійна етика та її значення у формуванні сучасного фахівця	10	2	2			6						
Тема 2. Мораль та моральна свідомість	10	2	2			6						
Тема 3. Моральні принципи та їх реалізація у професійній діяльності	10	2	2			6						
Тема 4. Соціальні ідеали та моральні цінності	10	2	2			6						
Тема 5. Совість як почуття моральної відповідальності за свої дії і вчинки	10	2	2			6						
Тема 6. Прояв категорій честі і гідності	10	2	2			6						
Тема 7. Свобода слова, совісті і творчості у журналістській діяльності	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	70	14	14			42						
Змістовий модуль II. Реалізація професійно-етичних норм у журналістській діяльності												
Тема 8. Професійна етика	10	2	2			6						
Тема 9. Вибір професії – моральна проблема	10	2	2			6						
Тема 10. Професійні принципи та норми журналістської діяльності	10	2	2			6						
Тема 11. Журналістська діяльність та інформаційна безпека суспільства	10	2	2			6						
Тема 12. Мережева етика: нові вимоги до	10	2	2			6						

професійноетичних стандартів												
Тема 13. Доброчесність та етика засобів масової інформації	10	2	2			6						
Тема 14. Доброчесність та етика в бізнесі	10	2	2			6						
Тема 15. Доброчесність та етика в публічній сфері	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	80	16	16			48						
Усього годин	150	30	30			90						

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Професійна етики та її значення у формуванні сучасного фахівця	2
2.	Мораль та моральна свідомість	2
3.	Моральні принципи та їх реалізація у професійній діяльності	2
4.	Соціальні ідеали та моральні цінності	2
5.	Совість як почуття моральної відповідальності за свої дії і вчинки	2
6.	Прояв категорій честі і гідності	2
7.	Свобода слова, совісті і творчості у журналістській діяльності	2
8.	Професійна етика	2
9.	Вибір професії – моральна проблема	2
10.	Професійні принципи та норми журналістської діяльності	2
11.	Журналістська діяльність та інформаційна безпека суспільства	2
12.	Мережева етика: нові вимоги до професійно-етичних стандартів	2
13.	Доброчесність та етика засобів масової інформації	2
14.	Доброчесність та етика в бізнесі	2
15.	Доброчесність та етика в публічній сфері	2
	Разом	30

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ: планом не передбачено

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, КОМПЛЕКТИ ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ

Контрольні питання

1. Розкрийте сутність поняття «професійна етика».
2. Схарактеризуйте принципи та категорії професійної етики.
3. Охарактеризуйте види професійної етики.
4. Розкрийте сутність поняття «Журналістська етика».
5. Дайте характеристику особистої, теоретичної й професійної етики.
6. Проаналізуйте значення професійної етики у суспільстві, соціальних комунікаціях та в інших галузях діяльності.
7. Розкрийте сутність поняття «мораль».
8. Сутність та принципи моральної свідомості.
9. Основні категорії та норми моральної свідомості.
10. Структура моральної свідомості.
11. Розкрийте сутність концепції рольової моралі.
12. Професійна мораль і свідомість журналіста.
13. Поняття про моральні принципи.
14. Справедливість як категорія моральної, правової та політичної свідомості.
15. Форми вираження добра і зла в людині: чесноти і вади.
16. Моральні цінності в сучасному світі.
17. Основні цінності сучасної демократії.
18. Система особистих цінностей журналіста.
19. Поняття моральної культури журналіста.
20. Розкрийте сутність понять «совість», «вчинок».
21. Форми прояву совісті.
22. Назвіть теорії в дослідженні категорії «совість».
23. Вчинок як одиниця моральної поведінки.
24. Взаємозв'язок і відмінність категорій «честь» і «гідність», «професійна честь» і «професійна гідність».
25. Розкрийте сутність понять «честь колективу», «людина честі», «честь мундира».
26. Поняття «Свобода». Основні чинники реалізації свободи в сучасному світі.
27. Свобода слова, свободи совісті і свобода творчості у контексті стандартів журналістської діяльності.
28. Визначення понять «професія», «спеціальність», «фах», «праця».
29. Професійна адаптація. Трудовий колектив.
30. Правила поведінки при прийомі на роботу.
31. Професійний конфлікт. Трудова мотивація.
32. Робота як джерело стресу.
33. Поняття безробіття.
34. Загальні етичні вимоги до журналістської праці у процесі роботи з інформацією.

35. Етика творчої обробки й викладу матеріалу.
36. Основні професійно-моральні принципи роботи з джерелами інформації.
37. Фальсифікація.
38. Мережева журналістика: становлення та розвиток в умовах постмодерної культури.
39. Поняття комп'ютерної етики та мережевої етики у журналістській діяльності.
40. Поняття нетикету.
41. Кодекси етики та приклади з етичних питань.
42. Кодекс професійної етики журналістів.
43. Кодекс етики українського журналіста.
44. Об'єднаний Кодекс етики українського журналіста.
45. Етика ЗМІ: приклади морального мислення. Метод «Potter Vox» як інструменту етичного розгляду.
46. «Нова журналістика»: громадянська, споживча, колективна журналістика та її роль.
47. Доброчесність та етика у бізнесі.
48. Етична відповідальність – основа забезпечення доброчесності.
49. Кодекси публічної етики.
50. Управління доброчесністю в публічній сфері.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «магістр» Спеціальність «Журналістика »	Кафедра журналістики та мовної комунікації	Екзаменаційний білет № 1 з дисципліни «Професійна етика та доброчесність»	ЗАТВЕРДЖУЮ Завідувач кафедри М.І. Навальна
Екзаменаційні питання			
1. Основні категорії та норми моральної свідомості.			
2. Мережева журналістика: становлення та розвиток в умовах постмодерної культури.			
Тестові завдання			
1) професія	а) рід занять, певна форма трудової діяльності, що потребує належного		

	рівня знань та навичок і є для людини джерелом існування.
2) фах	б) той, хто досконало володіє певною спеціальністю, має глибокі знання в якій-небудь галузі науки, техніки, мистецтва.
3) спеціаліст	в) той, хто досяг високої майстерності в чому-небудь, знавець чогось.
4) фахівець	г) вид занять, трудової діяльності, що потребує певної підготовки і є основним засобом існування; справа, заняття, в якому людина виявляє велике вміння, майстерність, хист.

2. Професійна етика - це:

- а) правила поведінки;
- б) система знань про добро та зло;
- в) теорія професійної моралі, яка визначає відношення людини до свого професійного обов'язку;
- г) регулятивна діяльність норм професійної моралі.

3) Як називаються моральні зразки, поняття, вимоги, що дають можливість людині оцінювати життя та орієнтуватися в ньому? _____

4) Загальне співвідношення цінностей, благ і конкретний розподіл їх між індивідами, належний порядок людського співжиття, який відповідає уявленням про сутність людини і її невід'ємні права – це: а) колективізм; б) гуманізм; в) цінність; г) справедливість.

5) Що є найвищою соціальною цінністю: а) чесність, б) свобода, в) відповідальність, г) компетентність.

6) Елементарні форми моральної вимоги; певний взірець поведінки, який відображає усталені потреби людського співжиття і відносин та має обов'язковий характер: а) моральна свідомість;

б) моральні норми;

в) моральні принципи.

7) Категорія етики, що характеризує особистість з позиції готовності відстояти, підтримати достоїнство, репутацію свою особисту чи соціальної групи, до якої вона належить –: а) відповідальність;

б) честь;

в) гідність;

г) совість.

8) До якої категорії моральної свідомості належать (добро, моральний обов'язок, відповідальність, справедливість)? _____

9) Динамічний процес пристосування організму та його органів до мінливих умов зовнішнього середовища: а) відповідальність;

б) конфлікт;

в) напруженість;

г) адаптація.

10) Подайте визначення поняття «професійна мораль» - це

_____

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання навчальної дисципліни «Професійна етика та академічна доброчесність» використовують такі методи навчання: інформаційно-рецептивні (пояснювально-ілюстративні: лекція, розповідь, пояснення, робота з навчальною літературою); метод проблемного викладу (створення проблемних ситуацій і демонстрація шляхів їх розв'язання, проблемна бесіда з опорою на отримані під час навчання в бакалавраті знання); частковопошукові (спільний пошук шляхів розв'язання певної проблеми у полі цифрової культури); практичні методи (усні і письмові тренувальні вправи з цифрового етикету, аналізу артефактів цифрової культури тощо).

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю забезпечують одержання зворотної інформації про зміст, характер і досягнення в навчально-пізнавальній діяльності студентів і про ефективність праці викладача. Під час викладання навчальної дисципліни «Професійна етика та академічна доброчесність» застосовують такі методи контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів, як метод усного контролю, письмовий контроль (письмові відповіді на питання, виконання репродуктивних, творчих, пошукових тощо завдань; тестовий контроль та ін.); екзамен.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБІП України» від 01.05.2023 р. № 404.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
90 - 100	Відмінно	Зараховано
74 - 89	Добре	
60 - 73	Задовільно	
0 - 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

11. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план підготовки магістра 061 «Журналістика».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани лекційних і практичних занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
5. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.

6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
7. Методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання.
8. Екзаменаційні білети.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Блощинська В. Практикум з етики: навч. посіб. Івано-Франківськ: Плай, 2003. 256 с.
2. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Зdirко Н. Г. Професійна етика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
3. Бродецький О. Є. Етика й естетика: навч.-метод. посіб. Чернівці: Рута, 2005. 315 с.
4. Герасимчук А., Тимошенко О. Етика та етикет. Київ: ЄУ, 2006. 350 с.
5. Етика: навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; за ред. проф. В. О. Лозового. Київ: Юрінком. Інтер, 2004. 224 с.
6. Лозовий В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Харків: Право, 2008. 317 с.
7. Малахов В. А. Етика: курс лекцій: навч. посіб. Київ: Либідь, 2001. 384 с.
8. Тофтун М. Г. Етика: підруч. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 448 с.

Додаткова література

1. Василевська Т. Е. Етичні аспекти взаємовідносин між колегами у професійних колективах державних службовців: зб. наук. праць НАДУ/ За заг. ред. В. І. Князєва, В. І. Лугового. Київ: вид-во НАДУ, 2004. Вип. 2. С. 150–158.
2. Гасюк Л. М. Етика в українському вимірі. *Вісник Черкаського державного університету. Психолого-педагогічні науки*. 2000. Випуск 18. С. 23–28.
3. Гасюк Л. М. До проблеми визначення сутності поняття «професійна етика». *Теоретичні питання освіти та виховання*. Київ, 2001. Вип. 14. С. 100-102.
4. Домбровський Є. В. Мораль і право як специфічні форми людської свідомості. *Філософська думка*. 2003. № 5. С. 92–101.
5. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей: посіб. для студентів гуманітарних факультетів. Київ, 1997. 142 с.
6. Лозовий В. О. Етика: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 224 с. 7. Лозовой В. О., Петришин О. В. Професійна етика юриста. Харків: Право, 2004. 176 с.
8. Ломачинська І. М. Професійна етика: навч. посіб. для дистанц. навчання / [За наук. ред. В. І. Ярошовця]; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ, 2005. 226 с.
10. Малахов В. А. Етика спілкування: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2006. 386 с.
11. Мовчан В. С. Етика: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 412 с.

12. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2008. 354 с.
13. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 291 с.
9. Руда Н. Г. Співвідношення понять професійної та прикладної етики. *Науковий часопис*. Київ, 2007. Вип. 12 (25). С. 200–206.
15. Рудакевич М. Професійна етика державних службовців: теорія і практика в умовах демократизації державного управління. Тернопіль, 2007. 190 с.
10. Стоян Т. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 232 с.

Інтернет-ресурси

1. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем <http://ellib.org.ua/books/files/etest/159/4548.html>.
2. Журналістські стандарти <https://imi.org.ua/advice/jurnalistiski-standarti-i2368>.
3. Культура та етика спілкування працівників органів ДПС із платниками податків: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/651/25/>.
4. Міжнародні журналістські професійні стандарти та українські мас-медіа <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2173>.
5. Офіційний сайт Міжнародної федерації бухгалтерів: <http://proaudit.com.ua/federacii/m-zhnarodna-federac-ya-buxgalter-v.phtml>.
6. Професійна етика: виникнення, призначення, функції у суспільстві: <https://helpiks.org/4-49474.html>.
7. Професійна етика податківця: проблеми формування <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/15898/>.
8. Професійний стандарт професійної назви роботи «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації» https://www.dnu.dp.ua/docs/osvitni_programy/2019/vidomosti/P_12%20Professional%20standard%2027_ukr.pdf.
9. Професійні журналістські стандарти: інформаційна довідка <https://imi.org.ua/advice/profesijni-zhurnalistiski-standarty-normatyvna-dovidka-i31933>.
10. Раціоналістичний напрям етики Нового часу https://pidru4niki.com/1122121339712/etika_ta_estetika/etika_novogo_chasu.
11. Стандарти журналістики: основи професійності чи застарілі рамки? <https://imi.org.ua/articles/standarti-jurnalistiki-osnovi-profesijnosti-chi-zastarili-ramki-i178>.
12. Сучасні стандарти сучасної журналістики <https://imi.org.ua/monitorings/suchasnistandarty-profesijnoyi-zhurnalistyky-i42512>